
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

УДК 005+330.341

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

*БОЙКО М.В.,
магістр*

*Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості
України*

Проаналізовано існуючі підходи вчених до визначення чинників інноваційного менеджменту сільськогосподарського підприємства. Виділено основні передумови розвитку інноваційного менеджменту в сучасних ринкових умовах господарювання.

***Ключові слова:** інновації, інноваційна діяльність, інноваційний менеджмент, менеджер, ринок.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлюється тим, що у сучасних економічних умовах одним з основних чинників конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства є інноваційна діяльність. Це відповідно потребує впровадження інноваційного менеджменту, який являє собою визначальний напрям стратегічного менеджменту; систему принципів і засобів підготовки та реалізації інноваційних змін, специфічних методів і форм управління інноваційною діяльністю й персоналом, що задіяний у сфері реалізації інновацій.

Метою інноваційного менеджменту сільськогосподарського підприємства є реалізація інноваційних програм, проектів, деяких нововведень задля здобуття ним конкурентних переваг і стійкого становища на ринку. Інакше кажучи, інноваційний менеджмент орієнтований на формування передумов інноваційного розвитку сільгоспідприємства.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Теоретико-методичним та практичним питанням інноваційної діяльності сільгоспідприємства присвячені праці В.Александрової, Л.Антонюка, А.Гриньова, С.Ілляшенка, Т.Лепейка, В.Савчука, В.Семиноженка та ін.

Проблеми інноваційного менеджменту в сільгоспідприємствах досліджують такі вчені, як В.Гринев, С.Гуткевич, П.Друкер, В.Захарченко, Н.Корсікова, Н.Краснокутська, М.Меркулов, П.Микитюк, В.Рульєв, О.Скібіцький та ін.

Разом із тим певні теоретичні й науково-практичні проблеми, пов'язані з визначенням найважливіших передумов інноваційної діяльності сільгоспідприємства, розроблені ще не в повній мірі.

Мета статті — сформуванати ключові чинники, які спонукають сільськогосподарське підприємство, що функціонує у сучасних ринкових умовах господарювання, до впровадження ефективного інноваційного менеджменту.

Виклад основного матеріалу. Під передумовами розуміють чинники, які безпосередньо впливають на впровадження інноваційного менеджменту. Це питання цікавило вчених упродовж тривалого часу, тому результатом їхніх пошуків є численні підходи до групування відповідних чинників.

Кожне сільгосппідприємство, яке діє як відкрита система, в умовах ринкового середовища, передусім, спрямовує свою діяльність на *запити споживачів*. Недаремно потужним джерелом нововведень вважають потреби на ринку. Зокрема, на думку Т.Коно, 72% усіх ідей, які успішно втілюються на ринку, стимулюються саме попитом [2, с. 37]. Наприклад, такі фактори, як необхідність захисту навколишнього середовища, потребують розроблення й використання зовсім інших видів пакувального паперу, який би не завдавав шкоди здоров'ю людей і піддавався б утилізації без шкідливих викидів в атмосферу.

Крім попиту, невід'ємною складовою механізму дії ринку є *конкуренція*, тобто змагання виробників за прихильність споживачів. У ході такого змагання, яке постійно триває, конкурентна боротьба приводить до виникнення тих чи інших інноваційних продуктів, їх швидкого впровадження у практику з метою підтримання позиції лідера на певному сегменті ринку.

Потужне джерело інноваційних ідей — це *наявність креативних людей*, що володіють природними здібностями до формулювання нестандартних інноваційних рішень [5, с. 105]. У такому разі творчість визначають як спроможність знайти нові, відмінні від штампів, догм і стереотипів підходи у період проектування певної технології, результатом реалізації якої є оновлений технологічний процес виробництва продукту або взагалі новий продукт (інновація).

До важливих передумов формування інноваційного менеджменту [1, с. 204] П.Друкер відносить *неконгруентність*, тобто невідповідність між реальністю та уявленнями про неї. Вчений визначає невідповідність як розбіжність, дисонанс між тим, що є, і тим, що має бути, інакше кажучи, як певний розрив (межу), який зумовлює необхідність проведення інновацій. Приклад цього — невідповідність між економічними реаліями суспільства. Скажімо, Україна бажає увійти до Європейського економічного простору, проте в сучасній національній економічній політиці відсутня чітка спланована і спрогнозована інноваційна стратегія держави у цьому напрямі.

Інша суттєва передумова — це *необхідність нововведень, що ґрунтуються на потребі виробничого процесу*. В такому разі основним фактором впровадження інновацій є необхідність зміни чи поліпшення дійсного технологічного процесу або усунення недосконалої ланки й введення нової у технологічний процес.

Спонукаючий вплив на реалізацію інновацій проявляють і *різкі зміни у структурі ринку або ж галузі* [4, с. 55]. Суб'єкти господарювання, які прагнуть до підвищення своєї конкурентоспроможності на основі інновацій, повинні вміло використовувати для цього всі можливості при виникненні певних ситуацій на ринку. Те ж саме стосується й швидкого зростання галузі, зокрема, якщо остання розвивається пришвидшеними темпами, менеджерам сільгосппідприємства необхідно своєчасно відчувати вплив нових тенденцій.

Не менш важливою від наведених передумов інноваційного менеджменту є *демографічні зміни*, під якими розуміють зміни кількості населення,

його структури за статтю і віком, зайнятістю, рівнем освіти та доходів, професійним складом. Зміни зазначених показників нестабільні, адже характеристики населення в наш час змінюються швидко й несподівано. До суттєвих соціально-демографічних змін, насамперед, належать такі, як старіння населення, зниження народжуваності, подовження тривалості життя, зростання кількості працюючих жінок, збільшення кількості розлучень і неповних сімей. Указані демографічні зміни безпосередньо впливають на стиль життя та форми споживання, створюють нові сегменти ринку, що одночасно стимулює і визначає інноваційну діяльність сільгоспідприємств, змушуючи їх працювати з метою виробництва високоякісної продукції й нових товарів і надання послуг. Прикладом таких демографічних змін є, зокрема, той факт, що потяг до здорового способу життя підвищив попит на спортивні товари, натуральні продукти харчування, нетрадиційні методи лікування [3, с. 250—255]. Щоб задовольнити такі потреби, почали відкривати магазини органічної продукції.

Ще одна передумова втілення інновацій — це *зміни у сприйнятті, настроях та ціннісних настановах*, які можуть проявитися в несподіваному успіху чи невдачі. Передбачення змін у сприйняттях, настроях споживача роблять інноваційні заходи дуже вдалимими й своєчасними.

До передумов інноваційного менеджменту в сільськогосподарському підприємстві можна віднести також *нові знання*, передусім наукові. Такі нововведення, що ґрунтуються на нових знаннях, як правило, відрізняються довготривалістю визрівання, тобто часом, який минає від формування певного нового знання до його освоєння в умовах конкретного сільгоспідприємства (рис.).

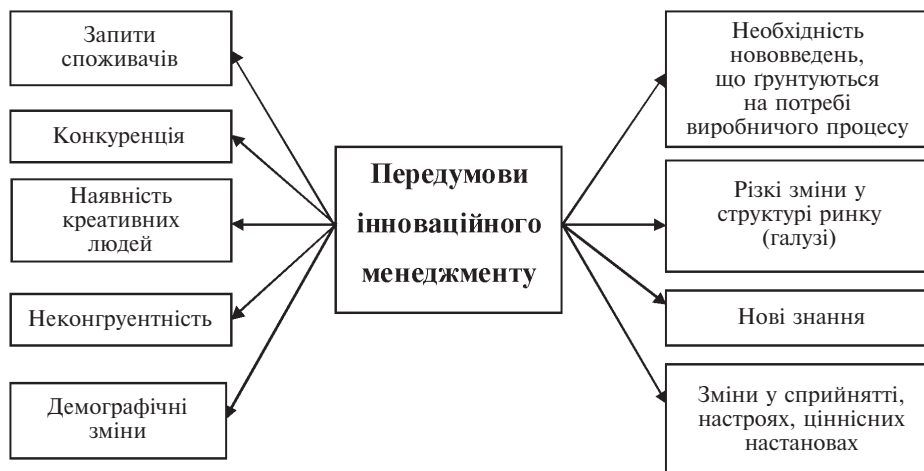

Рис. Основні передумови інноваційного менеджменту

Крім розглянутих вище передумов формування інноваційного менеджменту, дослідники вказують на бажання одержати максимальні прибутки, підвищити у результаті інноваційної діяльності престиж сільгоспідприємства, а також на пошук шляхів розв'язання проблем, які при цьому виникають.

Висновки. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, критично аналізуючи і систематизуючи існуючі підходи вчених до формулювання основних передумов інноваційного менеджменту в сільськогосподарських

підприємствах, зазначимо, що основними передумовами його формування, на нашу думку, є: запити споживачів, конкуренція, наявність креативних людей, неконгруентність, необхідність нововведень, що ґрунтуються на потребі виробничого процесу, різкі зміни у структурі ринку або галузі, демографічні зміни, нові знання, зміни в сприйнятті, настроях та ціннісних настановах.

Список літератури

1. Волков О. Економіка та організація інноваційної діяльності / О.Волков, М.Денисенко, Л.Гречан — К. : ЦУЛ, 2007. — 662 с.
2. Денисенко М.П. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / за ред. М.П.Денисенка, Л.І.Михайлової. — Суми : Унів. кн., 2008. — 1050 с.
3. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент : підручник / С.М.Ілляшенко. — Суми : Унів. кн., 2010. — 334 с.
4. Інноваційна стратегія українських реформ / [А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, А.К.Кінах, В.П.Семиноженко]. — К. : Знання України, 2009. — 336 с.
5. Управление инновационными проектами : учебное пособие / под ред. проф. В.Л.Попова. — М. : ИНФРА-М, 2007 — 184 с.

Проанализированы существующие подходы ученых к определению факторов инновационного менеджмента сельскохозяйственного предприятия. Выделены основные предпосылки развития инновационного менеджмента в современных рыночных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационный менеджмент, менеджер, рынок.

Existing approaches of scientists to identify the factors of innovation management of agricultural enterprises. The basic preconditions for the development of innovation management in current market economic conditions.

Keywords: innovation, innovation, innovation management, manager, market.